

Analysekompetanse med Triangulert analysemodell

TAM
2022

Del 2 Fra tall til prosess

v/Anne Liv Kaarstad Lie,
Universitetet i Sørøst-Norge

USN Universitetet
i Sørøst-Norge

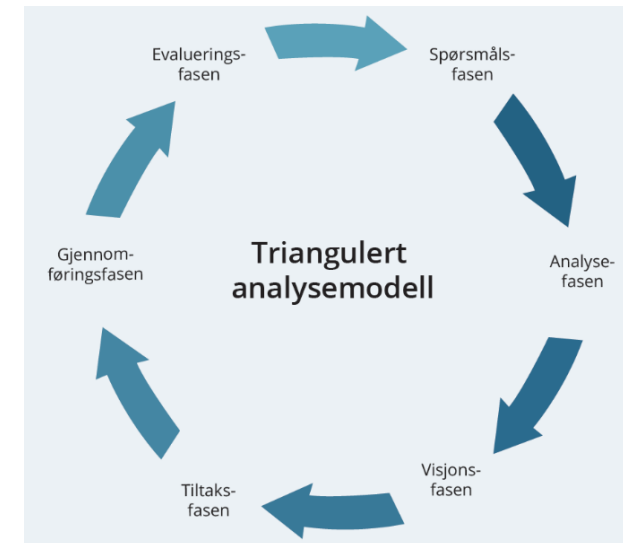
Våre mål

Målene til skolebasert vurdering og kompetanseutvikling i Grenlandsskolene

- **Målsetting 1:** Styrke elevenes motivasjon for læring, elevenes læringskompetanse, elevenes medvirkning, elevenes kompetanseutvikling og elevenes grunnleggende ferdigheter i regning, lesing og skriving (elevens læring).
- **Målsetting 2:** Styrke lærernes forståelse av og evne til skolebasert vurdering og kompetanseutvikling for lærere (profesjonslæring).
- **Målsetting 3:** Styrke skoleledere og ressurslærere sin kompetanse med å lede læring i skoleorganisasjonen (organisasjonslæring).

Fase 2 Analysefasen

- Innhente kvalitative data som beriker kunnskap om praksis
- Innhente informasjon fra forskningsorienterte kilder for praksis (eks: Lesesenteret, Skrivesenteret, Matematikksenteret o.l)
- Sortere informasjon og data
- Analyse av funn om årsakssammenhenger i data som gir informasjon om pedagogiske praksiser som styrker eller svekker

Kunnskapskilder

Kvantitative data
(analysebrettet)

Innhente kvalitative data ved bruk av observasjon, intervju, dokumentanalyser fra undervisning og planer

Forskningsbasert utviklet praksis som fra Lesesenteret, Skrivesenteret, Matematikksenteret, Læringsmiljøsentret etc...

Kunnskapsgrunnlag

Triangulert informasjon for å vurdere:

Skolevurderinger
Profesjonsvurderinger
Undervisningsvurderinger
Verdivurderinger

Teori om handling i og om praksis

- 2.1 Sosial læring i fag
- 2.2 Kompetanse i fag
- 2.3 Grunnleggende ferdigheter
- 2.4 Å lære å lære/læringsstrategier
- 2.5 Tverrfaglige temaer

Prinsipper for skolens praksis

- Skolers **kollektive praksiser** er avhengige av at lærere og skoleledere utforsker, er kreative, reflekterer og er kritiske sammen.
- For å gjøre implisitt kunnskap tilgjengelig for refleksjon og forbedring vil man trenge **å modellere og visualisere kunnskapen**. Hvis bare en og en lærer endrer praksis vil ikke skolens virkemåte endre seg.
- I en lærende skoleorganisasjon er det kunnskapsgrunnlaget om *hva* elevene skal kunne og forstå, *hvordan* elever utvikler faglig og sosial kompetanse og *når* det skjer i skolens praksis. Å vurdere- og videreutvikle kvalitet og kompetanse på et nivå i skolen vil igjen utfordre flere av skolens **4 nivåer** (Utdanningsdirektoratet, 2021)

Sosial læring

Faglig læring

Kapittel 2.2

Kompetanse I fagene

Kompetanse I fagene

**Undervisningsvurderinger for
undervisningsutvikling
(undervisningsplanlegging)**

**Profesjonsvurdering og profesjonsutvikling
(utvikle profesjonskompetanse om
undervisningspraksis)**

Skolevurdering for lokal skoleutvikling

**Verdivurderinger for skolens praksis om
opplæringens verdigrunnlag**

- Kollektiv kompetanseutvikling handler om å utvikle læreres individuelle kompetanse i et praksisfellesskap, og at fellesskapet arbeider systematisk med undervisningsvurderinger.
- Skoler befinner seg i forskjellige kategorier av sosioøkonomisk status (SES) og ved hjelp av tidligere forskning for å forenkle kategoriene (Aas, Ballangsrud & Paulsen, 2017; Paulsen, 2019) kan vi dele inn i fire kategorier:

Skoler i kategori I: Synlig lavt presterende

I kategori 1 finner vi skoler som er kjennetegnes ved at elevene kommer fra familier med lav SES. Typiske trekk er lavt utdanningsnivå og lavt inntektsnivå blant de foresatte. Samtidig er skolebidragsindikatorne lave og elevene får ikke realisert sitt potensiale for læring. Skoler som er synlig lavt presterende drives også med stor aksept for stor intern variasjon i pedagogisk praksis og stor individuell frihet i profesjonsutøvelsen.

Skoler i kategori II: Snuoperasjonsskolene

Skoler i kategori II har gjennomført en strategisk snuoperasjon internt og eksternt. I slike skoler er det gitt en ekstern støtte fra skoleeiernivå på samme tid som det er gjennomført interne strategier for endringsarbeidet. Grunnen for stor oppmerksomhet er fordi alle kommuner eller distrikter har kategori I-skoler som har behov for å snu til kategori II – skoler, skolene anses dermed å ha stort potensiale for å lære av. Det har vist seg som derimot ikke så lett å overføre kunnskap verken innad eller mellom skoler fordi det ikke er så lett å “gjenbruke” andre skolars arbeidsmåter og valg (Paulsen, 2019). Lærere og skolelederes prosesskapasitet ser ut til å være særskilt avgjørende i denne type skoler.

Skoler I kategori III: Skoler som kapitaliserer

Skoler i kategori III kjennetegnes av at elevene kommer fra hjemmeforhold med høy sosioøkonomisk status. Foresatte har over middels eller høyere utdanning og god inntekt. Hjemmemiljøene er relativt homogene. Skolene kjennetegnes ved at de evner å **gi en merverdi til elevene** og et **stabilt godt skolebidrag** på indikatormålingene. Lærerne og skolelederne evner å holde høye prestasjoner for alle elever over tid og strukturerer kollektive læringsprosesser som støtter utvikling av elevenes læring og danning. Elevene og skolens verdigrunnlag er i sentrum for trinn og skolers profesjonelle kapital som profesjonsutøvere.

Skoler I kategori IV: Skoler som er “usynlig” lavt presterende

Kategori IV-skolene er forenklet sett i samme sosioøkonomiske kontekst som kategori III – skolene, men den store forskjellen er betydelig variasjon i pedagogisk praksis internt på skolen. Skolen får sjelden klager eller negativ oppmerksomhet fordi resultatene er “ganske bra” (Paulsen, 2019). Lærerne ved skolen er generelt dyktige, men ikke så opptatt av **undervisningsvurdering** for å lære i kollektive fellesskap.

Skolebidragsindikatorene er lave.

En opprydning i bruk av bindestrek er på sin plass her.

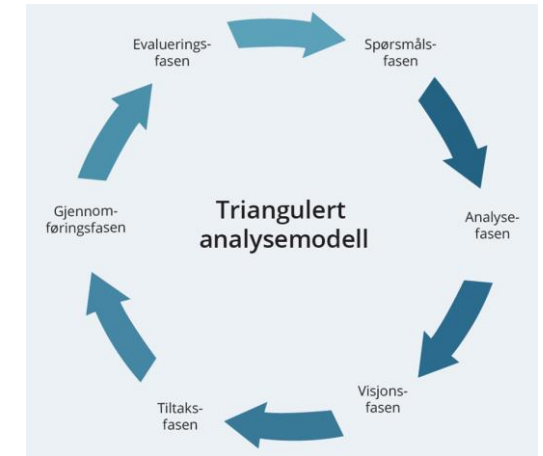

Backstage:

Profesjonsarbeid med
kvalitet i
profesjonsfelleskap
skoleeier/skoler

Analysefasen for å finne årsakssammenhenger

Data	Handling
Innhente data	Systematisere eksisterende data og foreta et utvalg sett opp mot relevans(eget forskningsspørsmål)
	Beskrive behov for supplerende data
	Innhente data (triangulere - velg metode(r))
	Systematisere og sortere hele datagrunnlaget
Analysere data	Analysere dataene (velg metode(r))
	Beskrive eget kunnskapsgrunnlag

Vi har kvantitative data, men trenger kvalitative data og informasjon. Fra samarbeid til samskaping

Undersøke ved å SE:
Observasjon
(strukturert/ustrukturert),
innholdsanalyse/dokumentanalyse,,
statistikkanalyse

Undersøke ved å SPØRRE: Intervju
(strukturert/ustrukturert),
spørreundersøkelse,

Involvere flest
mulig for å
aktivere og
engasjere...

Valg av metode må henge
sammen med valgte
forskningsspørsmål

UNDERVEIS I SORTERINGSARBEIDET AV KVALITATIVE DATA
KAN MAN TRENGER Å SUPPLERE EKSISTERENDE
DATAGRUNNLAG.

DETTE KAN VÆRE MØTEREFERATER, STRATEGIPLANER,
VIRKSOMHETSPLANER, PEDAGOGISK PLATTFORM ELLER
RESULTATER FRA BRUKERUNDERSØKELSER, SLIK SOM
UTDANNINGSDIREKTORATETS «LÆRERUNDERSØKELSEN»
ELLER «STÅSTEDSANALYSEN»

Anerkjennende intervju

Anerkjennende intervju er en arbeidsmåte som brukes for å forske på «det beste» i et trinn eller skole for å finne fram til god praksis som kan videreutvikles.

Det hele handler om å lære fra selvopplevde historier, og gå i dybden. Når mennesker deler historier der de selv har erfart og vært deltager i situasjoner som har ført til noe bra i jobbsammenheng, så er det ofte noe å lære i slike historier.

I et anerkjennende intervju er det en som intervjuer og en som svarer. Etter avtalt tid byttes rollene. Når man intervjuer innhenter man informasjon, og dokumenterer ned sentrale elementer.

Anerkjennende intervju
Finn en informant fra
en annen kommune.
Intervju informanten i
12 minutter. Noter ned
relevant informasjon
under punkt 3.
Bytt rolle.

1. Hva er det du trives best med i jobben?
2. Fortell om en historie der dere som skoleeiere **virkelig lykkes med å organisere og lede skolers lærende arbeid**. Der profesjonsspråk og profesjonskompetanse blir eller ble forbedret, skolebidragene blir eller ble styrket. Fortell....
3. Ut fra det du har fortalt. Hvilke tre råd vil du gi meg eller andre:

Gruppeoppgave:

Kommuniser rådene ved å begrunne de i LK20s overordnet del. Dere googler og velger fra et relevant tema i overordnet del.

Opplæringens verdigrunnlag

1. Opplæringens verdigrunnlag
- 1.1 Menneskeverdet
- 1.2 Identitet og kulturelt mangfold
- 1.3 Kritisk tenkning og etisk bevissthet
- 1.4 Skaperglede, engasjement og utforskertrang
- 1.5 Respekt for naturen og miljøbevissthet
- 1.6 Demokrati og medvirkning

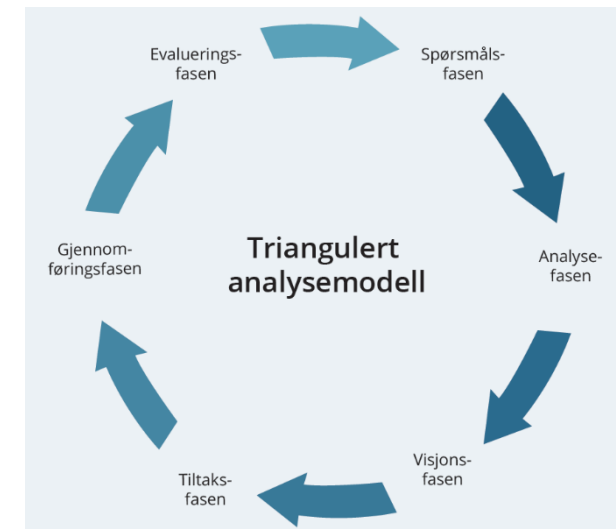
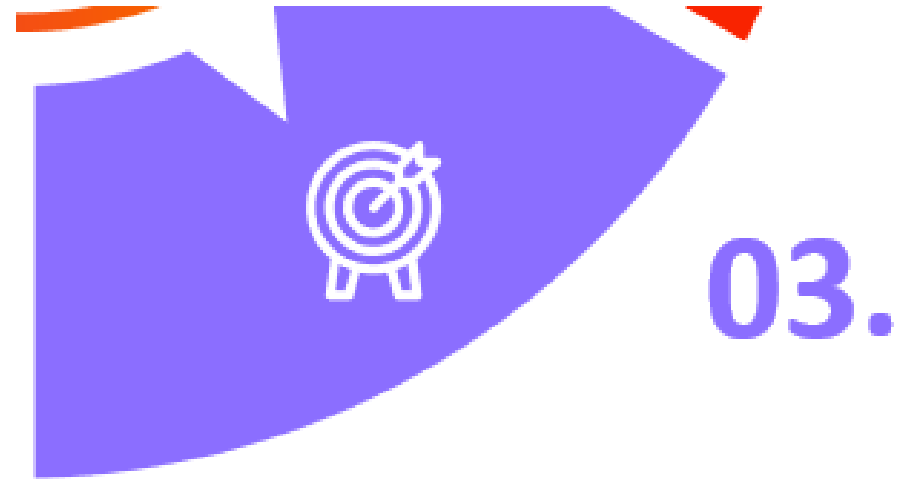
Å bruke data som grunnlag i planlegging og gjennomføring av læringsarbeid på skolen vil oppleves som nyttig når det er en sammenheng mellom de beslutninger som tas i skolen og det etablerte datagrunnlaget. For å få til dette må dataene være **relevante, tilgjengelige og forståelige** (jf. Ogden, 2013; Robinson, 2018).

2. Prinsipper for læring, utvikling og danning

- 2.1 Sosial læring og utvikling
- 2.2 Kompetanse i fagene
- 2.3 Grunnleggende ferdigheter
- 2.4 Å lære å lære
- 2.5 Tverrfaglige temaer
 - 2.5.1 Folkehelse og livsmestring
 - 2.5.2 Demokrati og medborgerskap
 - 2.5.3 Bærekraftig utvikling

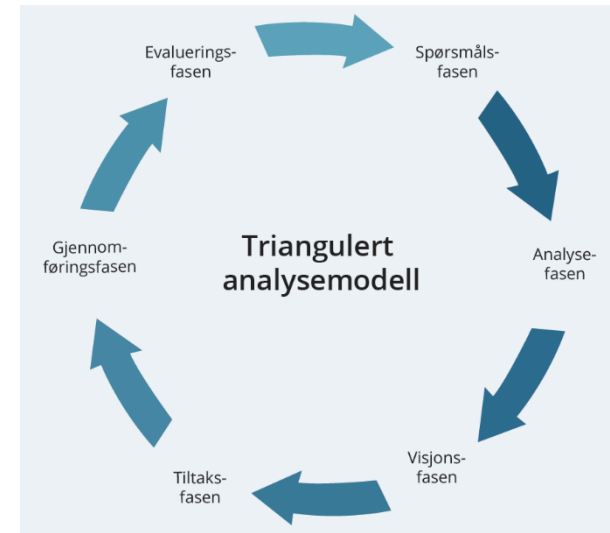
Fase 3 Visjonsfasen

- Framtidsbilde m/utgangspunkt i analysen
- Beskrivende framtidfortellinger for en dato 2 år fram i tid. Fortellingene inkluderer praksiser for
 - ✓ Skolens ledelse og organisering
 - ✓ Profesjonspraksis
 - ✓ Undervisningspraksis
 - ✓ Verdier for tanke- og handling

Fase 4 Tiltaksfasen

- Skolevurderinger og tiltak for skoleutvikling
- Profesjonsvurderinger og tiltak for profesjonsutvikling
- Undervisningsvurderinger og tiltak for undervisningsutvikling
- Verdivurderinger og tiltak for tanke- og handlemønster

Skolevurdering og tiltak for skoleutvikling

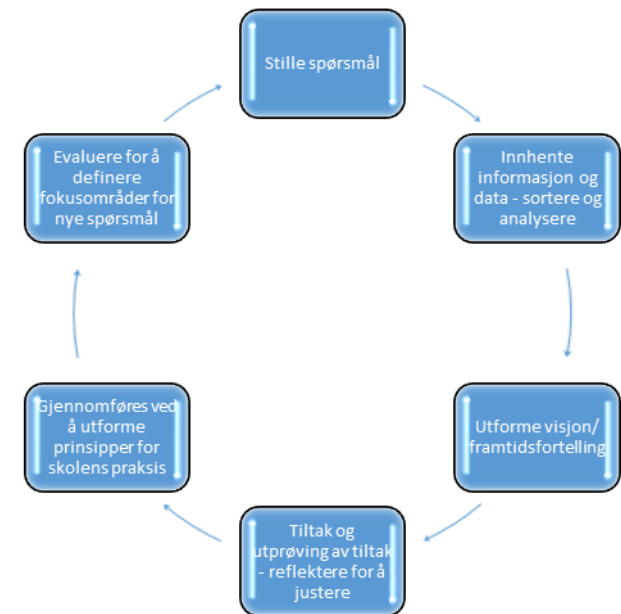
Skolebasert vurdering er et uttrykk for skolens synlige arbeid med profesjonell kapital. Bruk informasjonen og dataene fra undervisningsvurderingene.

- 1) Struktur og prosedyrer i skoleorganisasjonen:** Vis hvordan dere «pusher» som profesjonsfelleskap – tid og måter å utvikle profesjonskompetanse (lærende møter) og å jobbe forskningsorientert med fokus mot forbedringer (elevers faglige og sosiale læringsutbytter)
- 2) Rutiner for læring om praksis og kompetanseutvikling i møter:** maler og mønster som forsterker det lærende arbeidet i form av modell eller teori, rytme for planlegging, prøve ut, forske på, vurdere og forbedre tiltak. Systematisk bruk av undervisningsvurderinger eller sosiale aktiviteter kan ligge under dette.
- 3) Rutiner for likhetsfremmende strategier:** maler og mønster for å veksle mellom individuelle behov og kollektive handlinger som beslutningsgrunnlag for å fremme handlingskompetanse. Å bruke språket for å begrunne i opplæringens verdigrunnlag og utdype meninger om det didaktiske arbeidet i klasserommet er en del av dette.

Profesjonsvurdering og tiltak for profesjonsutvikling

Å vise en **handlingsteori** for hvordan man jobber i profesjonsfellesskapet med profesjonelle arbeidsmåter for å skape mening sammen og øke kvalitet om undervisningspraksis kan være:

- Reflekterende team
- Kollegaobservasjoner
- Elevmedvirkninger i vurderingsarbeider
- Se eksempler på nettsiden til Udir.no «å utvikle praksis sammen»

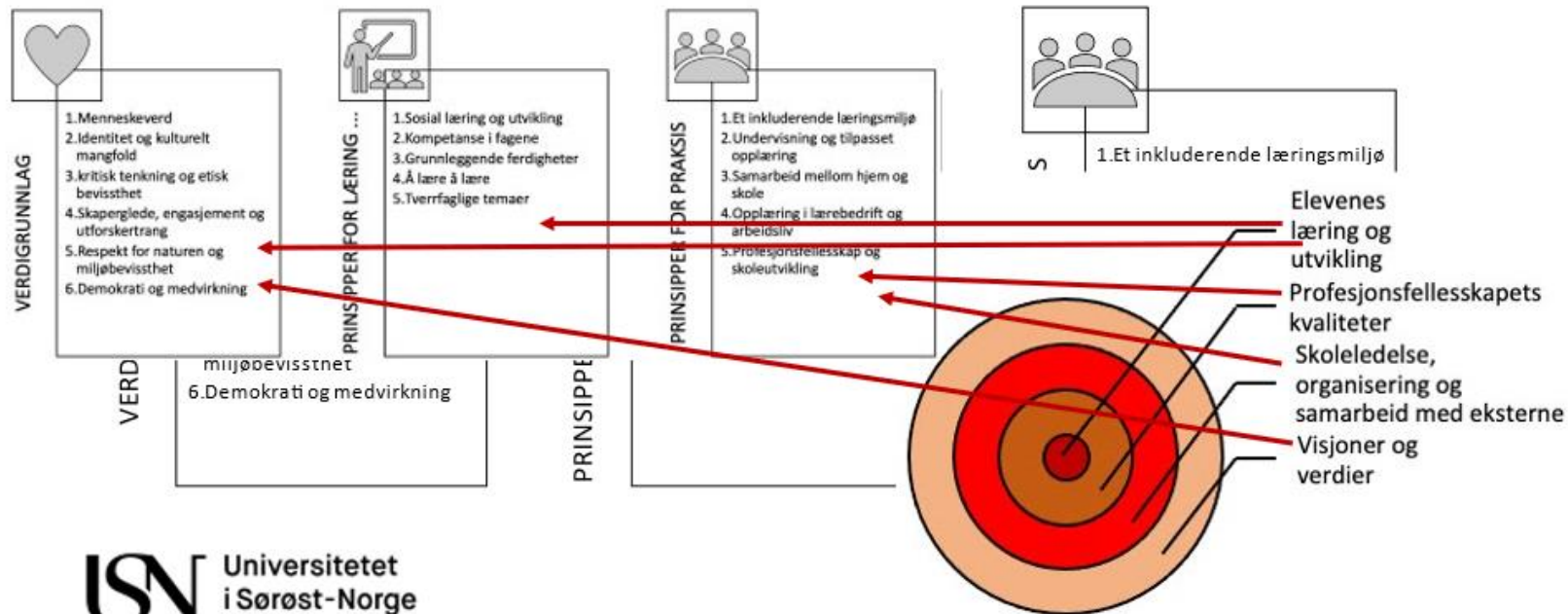
Undervisningsvurdering og tiltak for undervisningsutvikling

Tema:	Deltagere: Lærere: Elevgruppe:
Mål for telling: Mål for praksis:	
Beskrivelse:	
Aktiviteter:	
Tegn på kompetanse (hva kan være et uttrykk for kunnskap, ferdigheter og kompetanse)	
Læringsbevis (hvordan viser elevene utvikling av læring og danning?)	
Dato for undervisningsvurderingen:	Anne Liv Kaarstad Lie

- Elevene er medvirkere i undervisningsvurderinger
- Det skal være trygt for lærere og elever å jobbe med undervisningsvurderinger
- Ledere kan delta, men da som referent
- Undervisningsvurderinger skal styrke dialoger mellom lærere og elever og dreie seg om forhold som de hver for seg eller sammen kan gjøre noe med
- Kafèdialog som pedagogisk verktøy

Verdivurdering og tiltak for verdiutvikling

Hvordan vet vi at vi jobber etter OD?

Profesjonsfelleskapet begrunner og beskriver sin antakelser = synliggjøre skolens verdier for skolens praksis

(Inspirert av Støren (2022) for å styrke handlingsteorier ved å dokumentere ut fra læreplanen)

Kunnskapskilder

Kvantitative data
(analysebrettet)

Innhente kvalitative data ved bruk av observasjon, intervju, dokumentanalyser fra undervisning og planer

Forskningsbasert utviklet praksis som fra Lesesenteret, Skrivesenteret, Matematikksenteret, Læringsmiljøsentret etc...

Kunnskapsgrunnlag

Triangulert informasjon for å vurdere:

Skolevurderinger

Profesjonsvurderinger

Undervisningsvurderinger

Verdivurderinger

Teori om handling i og om praksis

2.1 Sosial læring i fag

2.2 Kompetanse i fag

2.3 Grunnleggende ferdigheter

2.4 Å lære å lære/læringsstrategier

2.5 Tverrfaglige temaer

Prinsipper for skolens praksis

Kapittel 2.1	Sosial læring	Faglig læring
<p>Undervisningsvurderinger for undervisningsutvikling (undervisningsplanlegging)</p> <p>Profesjonsvurdering og profesjonsutvikling (utvikle profesjonskompetanse om undervisningspraksis)</p> <p>Skolevurdering for lokal skoleutvikling</p> <p>Verdivurderinger for skolens praksis om verdigrunnlaget (begrunn ut fra første kapittel i overordnet del)</p>	<p><i>Sosial læring og utvikling</i></p>	<p><i>Sosial læring og utvikling</i></p>

Kapittel 2.2	Sosial læring	Faglig læring
<p>Undervisningsvurderinger for undervisningsutvikling (undervisningsplanlegging)</p> <p>Profesjonsvurdering og profesjonsutvikling (utvikle profesjonskompetanse om undervisningspraksis)</p> <p>Skolevurdering for lokal skoleutvikling</p> <p>Verdivurderinger for skolens praksis om verdigrunnlaget (begrunn ut fra første kapittel i overordnet del)</p>	<i>Kompetanse I fagene</i>	<i>Kompetanse I fagene</i>

Kapittel 2.3	Sosial læring	Faglig læring
<p>Undervisningsvurderinger for undervisningsutvikling (undervisningsplanlegging)</p> <p>Profesjonsvurdering og profesjonsutvikling (utvikle profesjonskompetanse om undervisningspraksis)</p> <p>Skolevurdering for lokal skoleutvikling</p> <p>Verdivurderinger for skolens praksis om verdigrunnlaget (begrunn ut fra første kapittel i overordnet del)</p>	<p><i>Grunnleggende ferdigheter</i></p>	<p><i>Grunnleggende ferdigheter</i></p>

Kapittel 2.4	Sosial læring	Faglig læring
<p>Undervisningsvurderinger for undervisningsutvikling (undervisningsplanlegging)</p> <p>Profesjonsvurdering og profesjonsutvikling (utvikle profesjonskompetanse om undervisningspraksis)</p> <p>Skolevurdering for lokal skoleutvikling</p> <p>Verdivurderinger for skolens praksis om verdigrunnlaget (begrunn ut fra første kapittel i overordnet del)</p>	<i>Å lære å lære</i>	<i>Å lære å lære</i>

KAPITTEL 2.5	Sosial læring	Faglig læring
<p>Undervisningsvurderinger for undervisningsutvikling (undervisningsplanlegging)</p> <p>Profesjonsvurdering og profesjonsutvikling (utvikle profesjonskompetanse om undervisningspraksis)</p> <p>Skolevurdering for lokal skoleutvikling</p> <p>Verdivurderinger for skolens praksis om verdigrunlaget (begrunn ut fra første kapittel i overordnet del)</p>	<i>Tverrfaglige temaer</i>	<i>Tverrfaglige temaer</i>

Tema/fokusområde		
Tiltaksnivå	Beskriv tiltaket og begrunn i LK20s verdier og prinsipper	Beskriv forbedring i skolens elevresultater og læringsmiljø
Skolevurderinger for skoleutvikling		
Profesjonsvurderinger for profesjonsutvikling		
Undervisningsvurderinger for undervisningsutvikling		
Verdivurdering for verdiutvikling		

Tiltaksnivå (fire kommuner samler kunnskapsgrunnlag fra 30 grunnskoler med Lk20 som referanseramme)	Beskriv tiltaket og begrunn i LK20s verdier og prinsipper	Beskriv forventet forbedring i skolens kvalitetssystem
Skolevurderinger for skoleutvikling		
Profesjonsvurderinger for profesjonsutvikling		
Undervisningsvurderinger for undervisningsutvikling		
Verdivurdering for verdiutvikling/rammebetingelser fra barnevernsreformen som støtter skolens handlingsrom med elevresultater		

Fase 5

Gjennomføringsfasen

Antagelser og verdier

Handlingsteorier

Konsekvenser

05.

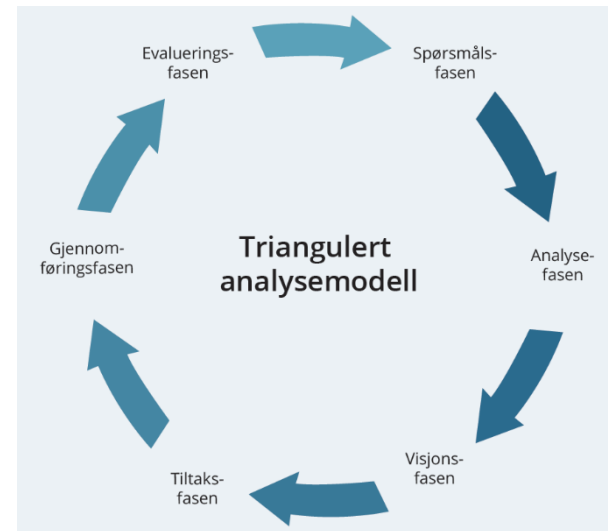

Basert på Robinson, V. (2018).
Færre endringer – mer utvikling.
Cappelen Damm Akademisk

Fase 6

Evalueringsfasensfasen

06.

- Bjørndal, C. R. P. (2017). Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning (3. utg). Gyldendal Norske Forlag
- *Cooperrider, D.L., Whitney, D. & Stavros, J.M. (2008). Appreciative Inquiry Handbook (2nd ed.) Brunswick, OH: Crown Custom Publishing.*
- Fjørtoft, H. & Sandvik, L.V. (2016). Vurderingskompetanse I skolen. Praksis, læring og utvikling. Universitetsforlaget
- Fullan, M. (2017). *Ledelse som setter spor*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Hargreaves, D.H. (2007). "Teaching as a research-based profession: possibilities and prospects. In defence of research for evidence-based teaching: a rejoinder to Martyn Hammersley". I Hammersley, M. (red.): *Educational Research and Evidence-based Practice*. Sage Publications.
- Hiim, H. (2010) Pedagogisk aksjonsforskning. Eksempler, prinsipper og kunnskapsfilosofisk grunnlag. Oslo. Gyldendal Akademiske
- Irgens, E. (2021). Profesjon og organisasjon. En bok for profesjonsutøvere og de som skal lede dem (2. utgave). Fagbokforlaget
- Lie, A. L. K. (2022). Triangulert analysemodell - en modell for systematisk kvalitetsutviklingsarbeid i skoler. Psykologi i kommunen 2/2022
- Lie, A.L.K. (2019). Elevene bak tallene- Triangulert analysemodell i Grenlandsskolene. En rapport. USN Open Archive: Drammen
- Mausethagen, S., Prøitz, T. & Skedsmo, G. (2018). *Elevresultater. Mellom kontroll og utvikling*. Fagbokforlaget
- OECD (2020). Professional growth in times of change: Supporting teachers` continuing professional learning and collaboration. OECD Policy Perspectives, No 10
- Robinson, V. (2018). *Elevsentrert skoleledelse*. Oslo: Cappelen Damm
- Støren, K. (2022). *Lokalt læreplanarbeid med fagfornyelsen*. Nordisk tidsskrift for utdanning og praksis. Vol. 16 nr. 1 DOI: <https://doi.org/10.23865/up.v16.3070>

Utdanningsdirektoratet (2019, 13. februar) *Ungdomstrinn i utvikling*. <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finnforskning/rapporter/sluttrapportungdomstrinn-i-utvikling/>

Utdanningsdirektoratet (2020, 8. desember). *Eiers ansvar for kompetanseutvikling*

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/lokal-kompetanseutvikling/eiers-ansvar-for-kvalitet-og-kompetanse/>

Utdanningsdirektoratet (2021a, 5. mai) *Bruk av tall og data i skolens kvalitetsvurderingsarbeid*.

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/kvalitetsarbeid-i-oppleringen/bruk-av-tall-og-data/#a160788>

Utdanningsdirektoratet (2021b, 9. mars). *Tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnopplæring*. <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/lokal-kompetanseutvikling/tilskuddsordningene-for-lokal-kompetanseutvikling-i-barnehage-og-grunnopplaring>

Utdanningsdirektoratet (2021c, 9. mars). *Profesjonsfellesskap og skoleutvikling*.

<https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/3.-prinsipper-for-skolens-praksis/3.5-profesjonsfellesskap-og-skoleutvikling/>

Utdanningsdirektoratet (2022, 21. juli). *Underveisvurdering* <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/omvurdering/underveisvurdering/>

Utdanningsdirektoratet (2022, 27. oktober). *Kompetansepakke for innføring av nytt læreplanverk*.

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/stotte/kompetansepakke-for-innforing-av-nytt-lareplanverk/>

Utdanningsdirektoratet (2022, 29. oktober). *Lage felles mål eller fremtidsbilde*. <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/utvikle-praksis-sammen/lage-felles-mal-eller-fremtidsbilde/>

Utdanningsdirektoratet (2022, 4. november) *Statistikk for grunnskole – analysebrettet*. <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/analysebrett/>